

66

16

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
'Αριθ. Έρωτ. Κριτ. Ι, 66/1970

Α'

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

*

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Σεπτέμβριος 1969 - Φεβρουάριος 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τήν γεωργίαν ἢ μόνον εις τήν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφοτέρας, δηλ. τήν γεωργίαν καί τήν κτηνοτροφίαν ;

Εἰς ἀμφότερα

2) Οί τεχνίται (δηλ. οί βιοτέχναι) ασχολούνται ἐν παρέργῳ καί εις τήν γεωργίαν ;

Μόλιστα

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εις αὐτά ; καί ὑπό ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μέ ὀλόκληρον τήν οἰκογένειάν των ;

Καί οἱ ἄτομα καί μέ οἰκογένειαν καί οἱ κοινῶς καί ἡμερομισθίου

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλήγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημασκατόροι κλπ.)

Συμμετοχῶν Ποία ἦτο ἡ κοινωνική των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εις χρήμα ;)

Εἰς ἀμφοτέρα

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καί ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. δια τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τραγητῶν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καί γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβήν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίον εις χρήμα ἢ εις εἶδος ;

Ἐχρησιμοποιοῦντο καί ἄνδρες καί γυναῖκες ἐπὶ τῶν ἀλώνισμα καὶ ἡμερομισθίου καί ἄνδρες ἀλλοτρίως

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καί δούλοι (ὑπηρεταί) ἢ δούλαι ; Ἐάν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

οἱ οὗτοι

6) α) Οί νέοι καί αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ;

Μετὰ τὸν εἰς Ἀμερικὴν καὶ ἴσως ἄλλοι

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ἢ ὡς τεχνίται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ;

οἱ οὗτοι

δ'. 1) Πώς έλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) γλῶσς (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

Με ζωϊκὴν κόπρον

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... 1928

ε'. Ἐκ τίνος ἀποβλήτου ἔχρησθησαν εἰς τὸν τόπον σας; ... Ἄ. Ἀπὸ τοῦ 1920

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἔχρησθησαν (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατασκευάζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΣΤΩΝ

αὐτὸ εἰς τὰ ἀρότρα το κοκάτρο καὶ εἰς τὰ ζωϊκὴν κόπρον το δίφτερο κατασκευάζετὸ ὑπὸ ἐντοπιῶν ἐργαστηρίων.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἑκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοιχίας ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. ... Χερσὸν	4. ... ὄνιον	7. ... ἑταίριον	10. ... Πούρα
2. ... ὄνιον	5. ... ἑταίριον	8. ...	
3. ... ποδάρια	6. ... ἑταίριον	9. ...	

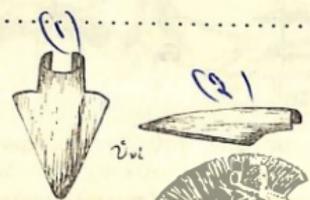

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;) ... Ἀπὸ τοῦ 1920
 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... Ὁ.Σ. ἔργα

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άριθμησιν).

4) Τò ύνι. Τò ύνι τοῦ ξυλίνου άρότρου ήτο (ή είναι) μιᾶς μορφῆς διά τήν άροτρίασιν ὄλων τῶν ειδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κήποι) καί τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ύνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν είναι διαφορῶν τύπων) καί σημειώσατε τήν χρήσιν ἐκάστου.

ἦτο... μιᾶς... κορυφῆς... ὄλε... τὸ... ἐπὶ... ἄροτρου
 (ε) ... ὄροτρου ...

5) Ποίον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ άρότρου; ... ἰσοσκελῆς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

6) Ἦτο (ή είναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; ... ἐκ ξύλου

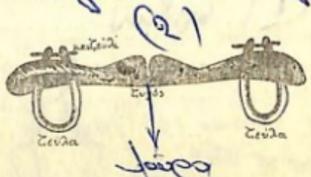
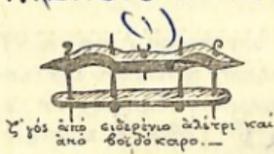

7) Ἔργαλεία διά τήν κατασκευήν καί ἐπιδιόρθωσιν τοῦ άρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀριδί, ἀρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....

1) Σκεπάρνι, 2) ἀριδί, 3) ξυλοφαί, 4) πριόνι, 5) κορυφῆς.

- 8) α) Διά τόν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες, ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Ἐχρησ. μοπαϊώτο. Βόες. Ἐχρησ. μοπαϊώτο. ἵπποι καὶ ἡμίονοι*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν; *Ἐχρησ. μοπαϊώτο. Δύο ζῶα. Ἐχρησ. μοπαϊώτο.*
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα με δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός; *Με δύο ζῶα εἶναι ἀναγκαῖος ὁ ζυγός.*

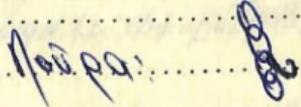

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.). *το. εἶναι ὡς τὸ ἄροτον. Ἐχρησ. μοπαϊώτο. ἡ δεικνύει. καὶ ζῶα αὐτῶν. στο. κοβίξ.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ: λοῦρα, κουλλούρι), προσδέεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

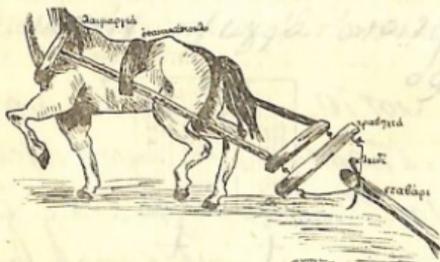

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου; *Ἀπὸ τοῦ 1990 καὶ ἐκείθεν*

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον; *Με ...*
ἐκτὸς, καὶ λοῦρα, φρακτοῦρα, παιδάκο

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῆ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

Οὐδὲν εἰς τὸ καθωτέρω δεξιά -
 διαγράφηκε ἀκριβῶς.

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΣΤΩΝ

ἄνδρας εἰς τὸν τόπον σας
 ἰδιοκτῆται ἄροτρα ὄργωναν οἱ
 ἰδιοκτῆται ἄροτρα ὄργωναν οἱ

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

ἐπιμασκαλιὰ ἄροτρα ὄργωναν οἱ ἰδιοκτῆται
 διὰ τὸν ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηρῶν ἄροτρον.....

ἐπιμασκαλιὰ ἄροτρα ὄργωναν οἱ ἰδιοκτῆται
 διὰ τὸν ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).

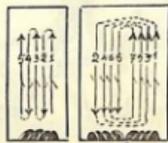
ἐπιμασκαλιὰ ἄροτρα ὄργωναν οἱ ἰδιοκτῆται
 διὰ τὸν ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Ναί... κατ'εὐθείαν γραμμὴν... με βνί... περι...
...στρωφικόν...

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Περιφερειακὸ ὄργωμα γίνεται με βνί... μο-
κόφτηρο

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρῆσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σπορίδες, ντάμιες, σιασιές, μεσοράδες κ.λ.π.);

Ἐἰς σπορές

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); με αὐλακίαν;

Ἡ αὐλακίαν

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῆται ἄροτρον;

Εἰς ἀνώμαλα καὶ ἐπικλινῆ μέρη

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρῆσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ. ... Παλαιότερον... ἢ ἀρ...
...καὶ... φων... αὐλάκων... ἐξίστα... σημασίας... τῶ...
...ρα... καὶ... πλαγίως καὶ... καθέτως...

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων.

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

Μόνον διὰ τὸν σίτου ἐγίνοντο ὀργώματα πρὸ τῆς σποράς κατὰ τὸ ὄνομα (2-3 ὀργώματα) τοῦ ἰσοβάτου καὶ καλλουργίας.

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Διὰ τὰ κηπευτικά ἐγίνοντο 2 ὀργώματα (αἰκωμά) τὸ ἑπταήμερον καὶ 2 πάλιν ἰσοβάτου πρὸ τῆς καλλιέργειας.

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεῖν νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρο-νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτᾶρι ἢ ἄλλο δημητριακόν.

2 ἔτη ἔτσι

4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; ... 2-3 ὀργώματα κατὰ τὸ ἰσοβάτου καὶ τὸ ἑπταήμερον καὶ 2 πάλιν ἰσοβάτου.

5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; ...

Παλαιότερου ὁ τορμητὸς ἰσοβάτου ἔτσι δουρίδιον (χουδῆς).

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἡ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον;

Μὲ τὸ βουκέντρο

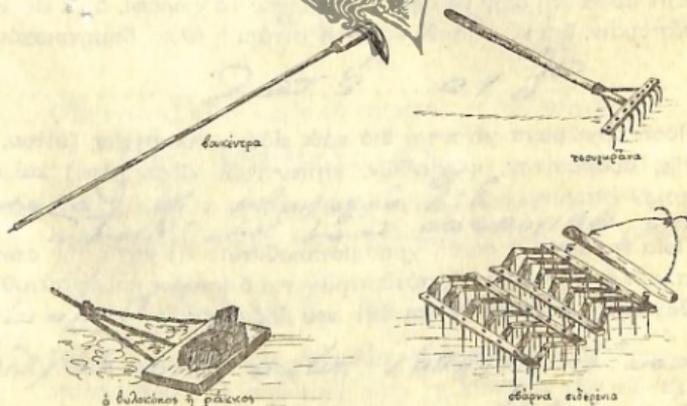
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα);

Μὲ τὸν σβάρνισμα

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφία. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματα τινῶν ἐκ τούτων).

Μὲ τὸ σκαλίδα καὶ τὸν τσαπί

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΣΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
 λούνται άγκαλιές. χειρόβαλα

γ. Οί θεριστάι.

1) Ποιοι θερίζουν : άνδρες και γυναίκες ; Υπήρχον (ή υπάρχουν)
 θεριστάι, οί όποιοι ήρχοντο ώς έπαγγελματίαι δι' αυτών τόν
 σκοπόν από άλλον τόπον και ποιον ;

... και άνδρες και γυναίκες. Πρωτό-
πρου δίκου. οι γυναίκες. οι άνδρες.
δίκων. οι θεριστάι. ήσαν και ένα έργο.

2) Πώς ήμειβοντο αυτοί με ήμερομισθιον (μεροκάματο) ή κατ'
 άποκοπήν (ξεκοπής). Ποία ήτο ή άμοιβή εις χρήμα ή εις
 είδος ; Τό ήμερομισθιον ήτο μετά παροχής φαγητού ή άνευ
 φαγητού ; (Παραθέσατε με τās πληροφορίας και τήν σχετικήν
 εις τόν τόπον σας ονομαστολογία).

ήμειβοντο με ήμερομισθιον εις είδος.
μετά φαγητού. τιν άρωτικό φαγητό
έφερον και τιν ή καθαριότητα. μετ' ή-
ριανό. γούνα. και μετ' ήμερομισθιον μετ' ή-

3) Οί άνδρες ή αί γυναίκες έφερον τι εις τās χείρας πρός προφύ-
 λαξιν, ιδία τής άριστερας, κατά τόν θερισμόν ; Έπίσης κατά
 τήν έναρξιν τής εργασίας τήν πρώτην ήμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εις τήν μέσην του σώματος δια να μη αισθάνωνται
 κόπωσην (δηλ. να μη πονή ή μέση των) ; ... Εφερον τας

τά άριστερά χείρα μετ' ήμερομισθιον. οι γυ-
και κει. οι άνδρες. ημερομισθιον. οι
ποτε

- 4) Ἐίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμὸς ;

Ἰούλιον... Ἀπριλίαν... εἰς... πρὸς... εἰς... ἡμέραν... εἰς... ἐβδομάδας... Μαρτίου... εἰς... ἡμέραν... εἰς... Τολμῶν.

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

Ἰόχι

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἕνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.

Ἰαν... Ἰουλιαν.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

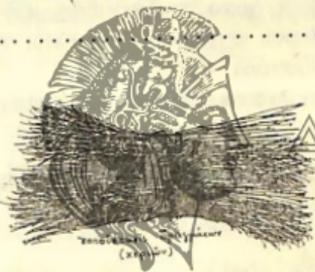
- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ἐπὶ... ἡμέρας... μετὰ... τὸν... θερισμὸν... ἐγένετο... καὶ... τὸ... δεμάτιασμα.

- 2) Πώς γίνεται το δεμάτιασμα ; Ποίος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποίος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Τὸ δεμάτιασμα... ἐγένετο... ἐπὶ... τοῦ
 γδοκτῆρου... ἢ ἀπὸ... ἀπὸ... καὶ...
 κατασκευασμένα... ἀπὸ... ἀπὸ... μεταφέ-
 ροντο... ἐπὶ... τοῦ... αἰ...
 καὶ... ἐκμαρτυρεῖτο...
 πρὸς... τοῦ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὀρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

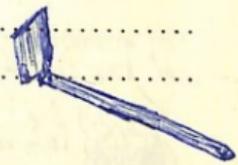
Ἐνεκεντρώοντο... ἀπὸ... φορτὰ...
 καὶ ἐτοποθετοῦντο... ἐπὶ...
 τοῦ...

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; ἀπὸ τότε πρὸς...
 ἢ...
 — 16 —

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς... *Δίσ. Φαῦ.*
ἔτος... Φεβρουάριου... Μαρτίου... καὶ
Ἀπριλοῦ... Σεπτεμβρίου...

2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
 μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
 ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
 ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
 φωτογραφίαν... *ἢ... ἔργον... ἔχεται... καὶ γίνε-*
ται... καὶ... ἢ... καὶ... τῶν...

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΣΤΩΝ

1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων, κατὰ τοὺς
 χειμῶνα με ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
 ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἢ
 κοπή, ἢ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ... *ἢ... διατροφή.*
ζώων... ξηραίνετο... καὶ τριφύλλι καὶ βί-
κον... ἢ καλλιέργειά... καὶ... ἔχεται... δια-
κόψασαι... τῶν... κτηνῶν... ἢ κοπή... ἔχεται
δια παραδουλοῦ (κόβα) ἢ ξήρανσις... εἰς κοίτην
ἢ καὶ ἢ φύλαξις εἰς ἐπίπεδον ἀποθήκην

2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανός καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
 σαν κ.ά.)... *τὴν... ἢ... καὶ... καὶ*
δρέπανον
 (Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
 ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
 κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) ... Διάφορα ... δένδρα ... γράφοι ...
... παλαιούνται ... Συγκριθώμενα ...

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

... Μετεφέροντο εἰς τὸ ἀλώνι ...

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; ...

... Θεμωνιάστρα ἢ παροθέσεις ... γίνεται εἰς κυκλικόν. ὅχι ἢ πρὸς τὸ κέντρον.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι;

... Ἄνέκαθεν εὐήρχεν εἰς τὸ χωράφι ...

- 4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποῖαν θέσιν; ...

... Μακρὰν εὐὴν εἰς κωμὴν εἰς εὐάερον τοποθεσίαν ...

- 5) Τὸ ἄλῶνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἐὰν τοῦτο ἀνήκει εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. με ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

... εἰς... εἰς... εἰς... εἰς... εἰς... εἰς...
 ... μόνου... οἰκογένειαν...

- 6) Ἐκότε ἀρχεται τὸ ἄλῶνισμα καὶ πότε λήγει ; ...

... Ἄπό...
 ... ἔως... ἔως... ἔως... ἔως... ἔως... ἔως...

- 7) Εἶδη ἄλῶνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλῶνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλῶνο (με δάπεδον ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχεδίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

... χωματῶν... με δάπεδον... ἐκ... πλάκας...
 ... πλάκας...

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλῶνι ἐκάστου ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ ἄλῶνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλῶνου· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων).....

... γίνεται... ἀπὸ... καθαρισμὸς αὐτοῦ...
 ... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ...

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἄλῶνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἄλῶνισμοῦ γίνεται ὀρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

... ὅτι...

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλῶνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἄλῶνόςτυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλω-

τες και σχετικας φωτογραφιας η ιχνογραφηματα).....

.....

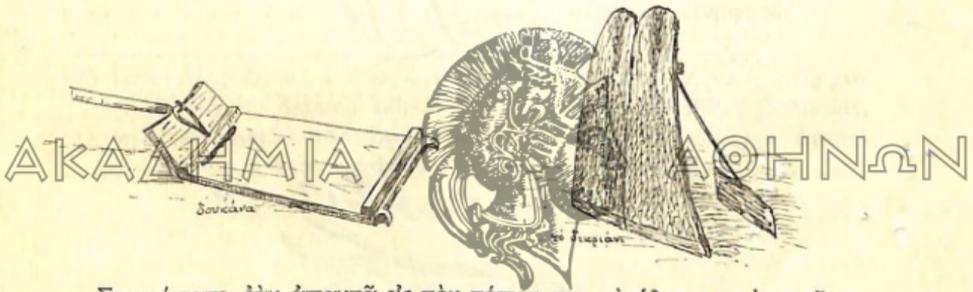
.....

.....

.....

.....

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὺς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐζευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχῶν διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνια, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἦλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχῶν τούτων;

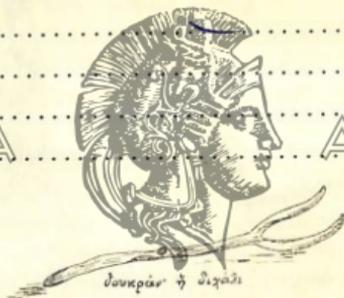
Τὰ ἀλωνιστικὰ καὶ τὰ βωλόσυρα ἀλωνίζοντο ἐπὶ τῶν σταχῶν καὶ τῶν ὄσπριων κ.τ.λ. Πάλαιότερον ἐχρητο κοπιεῖτο βωλόσυρον διαστάσεων (1,50 x 0,80 μ.) διὰ τὸ ἀλωνισμὸν τῶν ὄσπριων, κριθῶν καὶ βρώμης. Τὰ δούκρια ἀλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων. Ἡ προμήθεια τῶν βωλόσυρων ἐκινεῖται ἀπὸ ἀδικῶς τεχνιτῶν.

δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

Ἀπὸ 10⁰⁰ π.μ. ἕως 16⁰⁰ μ.

12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἷς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχους ;

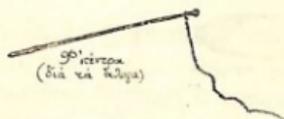
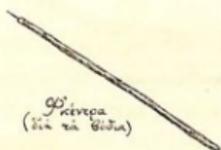
Μόλιστο

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἢ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).

Ἦτο εἰδική βέργα ἐχρ. κατὰ τὴν ὀδήγησιν τῶν ζώων

15) Πώς λέγεται ή εργασία του άλωνίσματος ενός άπλώματος, δηλ. ενός στρώματος σταχύων εντός του άλωνιού. (Έν Κρήτη καλείται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. άπλώματα) σίτου, κριθής, βρώμης κλπ. ήλωνίζοντο καθ' ήμέραν

... κάθε 2 ή 3 ημέρες ... είκοσι ... ήμερες

16) Πώς λέγονται οί άλωνισθέντες στάχυες, προτού λιχισθοῦν διά να άποχωρισθοῦν τά άχυρα από τόν καρπόν ; (έν Κρήτη : μάλαμα)

Μάλαμα

17) Ποιοι άλωνίζουν : ό ίδιος ό γεωργός με ιδικά του ζώα ή ύπηρεχον (ή ύπάρχουν άκόμη) ειδικοί άλωνιστάι (έν Αιτωλία : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι άλωναράοι και άγωγιάτες), οί όποιοι είχαν βόδια ή άλογα και άνελάμβανον τόν άλωνισμόν

Οί ίδιοι κτήραιο

18) Πλήν του μέσου τούτου με ζώα και με άλωνιστικόν εργαλείον ύπηρεχον παλαιότερον εις χρήσιν άλλα μέσα χωρισμού του καρπού από τούς στάχυσ· π.χ. τó κοπάνισμα αυτών με χονδρόν ξύλον (τόν κόπανον) ή με άλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω έν σελ. 26 εικόνα).

Με κόπανον (χαλκόν ξύλου)

19) 'Ο κόπανος οὔτος πώς έλέγετο· έκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μήκος και πάχος είχε και ποιον τό σχήμά του ;

... Ο κόπανος κατεσκευάζετο από κελύρι
μήκος 1,5 μ., πάχος 0,15 μ. και μήκος
καρπού 0,5 μ. - 23 -

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

Ἐπισημ. π.ο. κ.α.τ.ω. (σ.σ.τ. καὶ ἐξ.φ.σ.σ.)
καὶ ἀσέβησαν φ. > ἐν. (χωρισμὸν φ.)
κα.ρ.καὶ

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμὸν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; ... Ἐτραγουδοῦντο

διὰφορα... τραγούδια (ὄχι... ἀ... σ... κ...)
... καὶ ἐξ.φ.σ.σ.σ.σ.
κατὰ τὸ κοπάνισμα δὲν ἐλέγοντο λόγια.

23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμὸς κ.λπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) ... τὸ 1950 τὴν

ἀλωνιστικῆς μηχανῆς. ὁ ἄλλοτε...
λαοκίνας β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχῶ : δικριγιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... Μαλαμο... ἐξ.φ.σ.σ.

ὁ ἄλλοτε... ἐλέγετο... τὸ θρινάκι...
φ.π.ν.α.ρ. (β')

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ἐκμηρατίστο. εἰς μακρὰ σωρός.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....)

Ἐλάτο μὲ τὸ θρινάκι (1)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει): ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ;

Ἄνδρας καὶ γυναῖκα, ποῦ ἄμους καὶ
εἰς ἀμοιβήν..... εἰς καὶ..... γίνεται.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται: κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεῦτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ;

Κόμπια λαί..... ἀποχωρίζεται γίνεται
μὲ..... κόβειν (βοξίστρα) δεῦτερον
ἐπιμόρφον εἰς καὶ..... εἰς τῶν ζώων
διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεῦτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολόνεμα)* διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο.....

Η Ψωμίς ἔχεται βί. σφυρίο, (ἀφου δια-
βρα) τοῦ ἄλωνίσμα τοῦτο ὡς καὶ ἔ-
το Σεβαθούλιομα.....

- 6) Ἄφου διὰ τοῦ λιγίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κωντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;.....

Μὲ κόσκινο (βολίστρα)

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσμί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

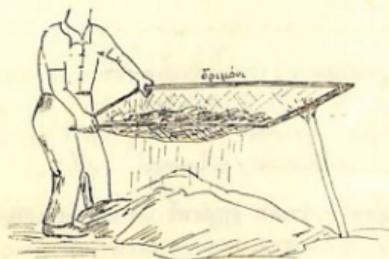
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινο παλιό δερμάτινο

κόσκινο ἢ ἀριλόγος

δριμόνι

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινο τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρας, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

11. Λιχνίσμας (θρινάκι) διὰ θρινάκι-
 ων τοῦ μακροζαῶ καὶ φραγωριθιάς.
 διὰ τοῦ ἀέρος τῶν ἀθύρων ἀπὸ τῶν καρπῶν
 εἰς Μπ. κόκκινον

- 7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρὸν ;
 Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυ-
 ρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται
 κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος
 (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς
 τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ

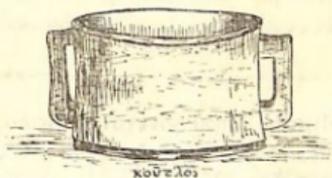
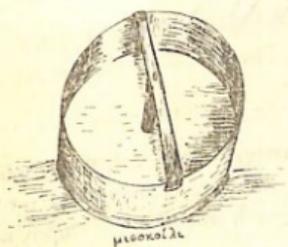
ὁ καρπὸς θρινάκι εἰς σωρὸν διὰ
 τὸ θρινάκι καὶ παραάσεται εἰς τὸν
 σωρὸν ὁ σταυρὸς διὰ τὴν λαβὴν τοῦ
 θρινάκιος ἐμπηγνύεται κατόπιν
 εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ θρινάκι

- 8) Ἄλλα ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.)
 εἰς τὴν ἀποθήκην.

γ'.1) Ποῖα ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως
 εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνθήθεια.
 Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο
 ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ
 δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

Χωρητικότητά του εις όκάδας, εις κοιλιά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

ἔκ. 1. Συγγίω... Κοιλιό... ἰσο...
 καὶ... ἰσο...

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ χυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωφιάτικο κλπ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρῆσει παλαιότερον μέτρο τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

1) Μουσαῦρι (22.000 κάδες)
 2) Κατόρι (7.000 κάδες)

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἢ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνθηεῖας) ...

... εἰς... ἀποθήκην... ἐξήκταν... ἐπὶ...
 τῆς οἰκίας εἰς... ἑλίνα... κιβώτια,

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρώνη) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; *ἔκτος, πρὸν ἀφαιρῶν*
ἔξ, ἑ. γ. ν. ρ. ὠ. τ. ο. ρ.

5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...
ἔξ τὰ τὰ ἑ. γ. ν. ρ. ὠ. τ. ο. ρ.

6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχῶν,
τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ..

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

ὡ. δ. ἑ. ρ. ο. τε

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; ..

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν την πυράν' παιδιά, ήλικιωμένοι, ποιος άλλος ; ...

2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. δια τήν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; *Αν ναι, από ποιον μέρος ;

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποιαί αί συνήθειαι είς κάθε τόπον δια κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι έπικλήσεις, ξόρκια, ξσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από την πυράν. (Περιγραφή λεπτομερώς)

3) Τί καίονται εις τὰς πυράς αὐτάς; (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) . . .

.....
.....
.....

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς)

Ἡ καίετο... παλαιότερον... ὁμοίωμα...
τοῦ... Ἰούδα... τὴν... παρακοὴν... τοῦ...
Μόδοχα... εἰς... τὸ... πρῶτον... τοῦ... τοῦ... . . .

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

Καθ' ἕνα... ἡμερῶν... τῆς... τοῦ...
ἑκάστη... τῆς... ἡμέρας... ἀπὸ...
τοῦ... ἡμέρας... ἡμέρας... καὶ...
αὐτῶν... ἐπιπέδου... καὶ... ὁμοίωμα...
τοῦ... Ἰούδα... τοῦ... ἡμέρας... ἔχει
καταργηθῆ... ἀπὸ τοῦ 1946... ἡμέρας...
ἐπιπέδου... κατόπιν ἐκρήσεως κα-
κού... εἰς... ἡμέρας... καὶ... ἡμέρας...
ἐπιπέδου

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ